

Igehirdetés az igehirdetésről

Lekció: Ézs 63.15-64.6/ Textus: 1Kor. 2.1-3.5

2016. március 13.

Az előző nagyobb szakaszban Pál arról beszélt, hogy az az üzenet, amelyet ő Korinthusban hirdetett, az örömhír, a zsidóknak megütközés, botrány, a görögöknek pedig bolondság, de a hívőknek Isten ereje és Isten bölcsessége. Hogy miért? Mert középpontja a megfeszített Krisztus. Szépen tárja elénk ezt NT Wright angol teológus: *"A keresztény evangélium egy olyan Istenről szól, aki a Birodalom egy eldugott sarkában szeméthalmon végezte életét. Egy olyan Istenről, aki értelmetlen dolgokat hebeg egy filozófusokkal teli szobában. Arról az igaz Istenről, aki a pózolás, a hatalom és a presztízs világával összeütközik, és felborítja azt, hogy saját uralmát állítsa fel. Olyan királyságot, amelyben a gyenge és a bolond éppen olyan elfogadást talál, mint az erős és a bölcs - ha nem többet. Gondoljunk magára Jézusra, és azokra, akikkel barátkozott, és tegyük fel a kérdést: vajon Pál nem a végletetekig hűséges mesteréhez?"* (NT Wright, Paul for Everyone - 1Corinthians. 13.)

De ha ez a keresztény üzenet szíve, ha valóban ennyire súlyos a helyzet, lesz-e olyan, aki ezt elfogadja? Hogyan lehet ezt befogadni, hogyan lehet ezt az Istent megismerni, hogyan lehet hinni? Lényegében ezekre a kérdésekre ad választ az apostol akkor, amikor - részben egészen személyesen - az igehirdetésről beszél. Így vall: *"Úgy határoztam, hogy nem tudok köztetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítetttről."* Ennek alapján a mai igehirdetés az igehirdetésről szól. Nem általában, hanem konkrétan, rólunk szól. Igehirdetőkről és igehallgatókról, de úgy, hogy közben egy gyülekezet vagyunk. Mert az igehirdetés a gyülekezet közös ügye, a közös ügyünk. A következő kérdések mentén gondolkozzunk együtt:

1. Mit várjunk és mit ne várjunk az igehirdetéstől?
2. Ki fogadhatja be és ki nem fogadhatja be az igehirdetést?
3. Milyen volt és milyen lehet az igehirdetést befogadó közösség?

1. Mit várjunk és mit ne várjunk az igehirdetéstől?

Az apostol nagyon személyesen és igen képszerűen beszél erről: *"nem úgy érkeztem, mint aki ékesszólás vagy bölcsesség fölényével hirdeti nektek az Isten bizonyágtételét."* Majd: *"beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangozott hozzátok..."*. De Pál még ennél is tovább megy, és nem pusztán igehirdetésének stílusára, retorikájára vonatkozóan szól, hanem saját benső világát is feltárja: *"erőtlenség, félelem és nagy rettegés között jelentem meg nálatok."* A kettőt érdemes együtt látni. Amikor Pál elmegy a korabeli világ egyik nagyvárosába, hogy ott az evangéliumot hirdesse, telve van szorongással - ki ne lenne? Számos ember, aki elindul, aki valami újba vág, amikor valamit elindít, belül szorong, bizonytalankodik: vajon sikerülni fog-e. De éppen ezt a fellépésével, a stílusával, az öltözékével, a magabiztosságával palástolja. Megpróbál jól beszélni, ügyesen, megejtően szólni, minden módon meggyőzni. Akár fölényes, magabiztos kívülről, hiszen így sokkal nagyobb esélye van annak, hogy elérje a célját. Pál azonban egészen más: kívül-belül gyenge és erőtlen. Nem szépen beszél, nem magabiztos, nem palástolja erőtlenségét, félelmét, és ezen kívül még az "áruja", az

üzenete is erősen kérdéses a görög kultúrában. Mégis, neki ennyi elég: *"Úgy határoztam, hogy nem tudok közöttek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítetttről."*

Mit szeretne az igehirdető és mit szeretne az igehallgató? Az igehirdető hatást szeretne; hatással lenni a hallgatókra. A hallgató pedig kapni szeretne, meggazdagodni, legalábbis nem unatkozni és elaludni. Mi tehát mindkettőjük érdeke ennek alapján? Egy nagyszerű szónok, aki felemel és megvigasztal, vagy lesújt és könnyekre fakaszt, aki elvarázsol a tanultságával és a bölcsességével, aki rabul ejt szerelletes szavakkal és érzelmre ható beszéddel. És ha ez összejön, akkor mindenki jól jár, akkor mindenki elégedett. Akkor volt értelme eljönni, akkor volt értelme a felkészülés munkájának, akkor közös győzelmet tartunk.

És mit mondana erre az apostol, mit mondana rólunk az apostol? Igen, ti jól éreztétek magatokat, igehirdető és igehallgatók, csak egy valami hiányzik, valami, amire ebben a közös munkában ti képtelenek vagytok: *"hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék."* És azért Pál nem él az ékesszólás és bölcsesség eszközeivel, és a megejtő beszéd hatalmával. Nem azért, mert nem tudna! (Egy bibliamagyarázó megjegyzi az ezt megelőző szakaszra visszamutatva, hogy Pál milyen fantasztikus rétor még írásban is...).

A nagyvárosban a kihívás és a kísértés óriási az igehirdetésből élő gyülekezet életében. Itt nem kell messze menni, hogy fantasztikus retorikai és esztétikai élményünk legyen (pl. egy színházi előadásban), hogy a legkifinomultabb elmék bölcsességét hallgassuk, vagy a legnépszerűbb témákra figyeljünk, vagy akár a legszórakoztatóbb stand-upra menjünk. A nagyvárosi gyülekezet tagjainak mindegyikének lehetősége van, és sokan ezek közül élnek is. Értitek, milyen kihívás és kísértés ez az igehallgatóknak és az igehirdetőnek is? Ha ezzel kell versenyezni, biztos a kudarc. És ez alatt nem azt értem, hogy nem fog működni az istentisztelet show - mert az működik. Hanem az lesz a kudarc, hogy szem elől tévesztjük a keresztény üzenet szívéét, a botránys és bolond tartalmat - az egyedül igaz Istent: a megfeszített Krisztust.

Mit vársz az igehirdetésben? Mit várunk, mint gyülekezet, az igehirdetőtől? Mit szeretne átadni az igehirdető? Legyünk egyek az egyetlen igaz válaszban: az igehirdetésben ne várjunk mást, az igehirdetésnek ne legyen más, fontosabb mércéje, hogy mint hogy a megfeszített Krisztust adja-e nekünk. Éppen azért, hogy a hitünk ne emberi bölcséségen, retorikai teljesítményen, kifinomult intellektuális eszme-futtatáson, hanem egyedül Isten erején nyugodjék.

2. Ki fogadhatja be és ki nem fogadhatja be az igehirdetést?

Az apostol Krisztust hirdeti, mint megfeszített Urat. Ez pedig *"Isten titkos bölcsésége"*, *"Isten elrejtett bölcsésége"*, amit a hatalmasok, a bölcsek, a kifinomultak, az örök naprakészek, a jól értesültek nem ismertek meg, mert nem ismerhették meg. Ez a bölcséség nem e világ bölcsésége, hanem Isten bölcsésége, titkos, elrejtett. Mindez

azt jelenti, hogy semmilyen emberi módon, semmilyen emberi szándékkal nem ismerhető meg.

A megismerés módja mindig fontos és meghatározó kérdés. Vannak idők, amikor a tudományos megismerés lesz minden megértés kritériuma: ami tudományos módon nem igazolható, azt nem tekintik valós és érvényes ismeretnek. Van, amikor az ember intuíciója, megérzései lesznek a megismerés hiteles forrásai. Amikor azt mondjuk, nem annyira érdekel a tudomány, sokkal fontosabb, amit én érzek, én gondolok, én átélek és tapasztalok. Ma egyre többen mozdulnak ebbe az irányba. Sokféle emberi megismerés létezik - de Pál egyetlen, egészen más megismerésről beszél. Hiszen az a bölcsesség, ami Istenben elrejtett - az semmi emberi, evilági forrásból nem elérhető. Mondjad azt a zsidónak, hogy ez a pogányok által megfeszített ember az Isten Messiása, az utolsó idők királya? Botrány! Mondjad azt a korabeli görög értelmiséginek, hogy a Római Birodalom egy lenézett, utolsó kis provinciájában egy megfeszített zsidóban érkezett el Isten ebbe a világba, hogy szabadulást hirdessen mindenknek. Bolondság! Mondjad azt ma bárkinek, hogy a kétezer éve megfeszített Názáreti Jézus Isten ereje és bölcsessége a számodra... Hogyan lehetne? Filozofálj ezen, gondolkozz, kutass, járj utána - és nem fogod érteni. Nem, és nem, és nem: ezt az üzenetet nem lehet befogadni. Értjük, mit jelent ez nekünk, igehirdetésből élni szándékozó gyülekezetnek? Kudarca vagyunk ítélve! Ezt nem lehet elfogadni, ezt nem lehet befogadni, ez mindennel szemben áll, ami érthető, ami normális, ami szép, ami kedves és kellemes. Kudarca vagyunk ítélve mint igehallgatók és mint igehirdetők, ha a megfeszített Krisztust hirdetjük. Senki nem fogadhatja be az igehirdetést!

És akkor... *"Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett, azt készítette el Isten az őt szeretőknak."* Amit semmi emberi képesség ki nem talált volna, azt Isten elkészítette. Ő készítette, őbenne volt elrejtve, az ő titka ez a bölcsesség. Van valami, az igehirdetésünk középpontja, ami ott volt Istennél, régen elkészítve. De nála van, ami azt jelenti, hogy nincs módunk kifürkészni, nincs lehetőségünk ellesni, nem áll módunkban kikémlenni. Sem Julian Assange, sem Edward Snowden nem fér hozzá a titokhoz, hogy megszerezze és megszellőztesse. De nem is kell, mert *"nekünk pedig kinyilatkoztatta Isten a Lélek által."* Elöttünk leleplezte. Nekünk odaadta, mondja Pál, előttünk nyilvánvaló tette Isten azt, amit mi semmiképpen nem ismerhattunk volna meg. Hogyan?

Az apostol gyönyörűen fejt ki, hogyan ölelhetjük magunkhoz azt, amit nem ölelhetünk magunkhoz; hogyan fogadhatjuk be mégis az igehirdetést, amire nézve alapvetően kudarcra vagyunk ítélve; hogyan lehet a miénk, ami ellen csak zsigerileg tiltakozni tudunk. A rövid válasz így hangzik: a Szentlélek ajándéka által az Istennel való szeretetkapcsolatban.

Hogyan kerül a napvilágra az, ami Istenben elrejtett? Ki ismerheti meg azt, amit Isten talált ki, készített el? Ki ismerheti meg Isten mélységeit - hiszen ha igaz, hogy azon a római kereszten a mindenható Isten függött a názáreti Jézusban, az Isten titkának legmélyebb mélységeit jelenti. Ki és hogyan juthat bizonyosságra arra nézve, hogy a keresztre feszített Jézus történetének mi az igazi olvasata, és mi lehet a valódi haszna?

Pál azt mondja, saját tapasztalata alapján is, hogy egyedül a Szentlélek. Hiszen a Lélek az, aki mindet megvizsgál, aki mindent átjár - még az Isten mélységeit is. Hogy értsük, hoz egy párhuzamot: ki tudhatja, hogy mi van az emberben, mi van az emberi szív titkaiban, az ember benső világának mélységeiben? Egyedül az ember maga, az ember lelke. Hát így van ez Istennel is, egyedül az ő Lelke, aki vele van, aki vele, az Atyával és a Fiúval egy, egyedül ő ismeri az Isten mélységeit. Ki tudhatja, mi ment végbe az Isteni valóságban, amikor az Atya látta az elveszett világot, és megváltásán gondolkodott, és a Fiú elvállalta, hogy emberré lesz, hogy elérkezik, és hogy az életét adja váltságul? Ki tudja, ki látta, ki volt ott? A Lélek, mondja Pál, a Szentlélek, aki ismeri, hogy mi van Istenben, melyek az Isten mélységei.

És figyeljünk, mert még ennél is dicsőségesebb, amiről az apostol beszél. Mert itt nem csak azt mondja már, hogy Isten az ő bölcsességét, a megfeszített Krisztust kinyilatkoztatta nekünk a Lélek által, hanem azt mondja, hogy *"mi pedig nem a világból való lelket kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk."* Ki fogadhatja be az igehirdetést? Az, akinek Isten adja az ő Szentlelkét, aki által velünk közli mindazt, ami az ő mélységeiben elrejtett volt. Mert hiába halljuk, mondjuk százszor, ezerszer, hogy Isten bölcsessége, ereje, szabadítása a megfeszített Jézus Krisztusban van, az csak akkor érkezik el hozzánk, amikor a Szentlélek kijelenti egészen személyesen, egészen konkrétan a szívünkbe.

Ezért nincs mást tennivalója a gyülekezetnek, igehallgatónak és igehirdetőnek, mint együtt kiáltani, könyörögni ezért a csodáért: jöjj, Szentlélek! Semmit sem tehetünk - de ezt tehetjük, és ha ezt tesszük, ő meghallgat és megajándékoz minket Lelkével. Ami a világ hatalmasainak lehetetlen és értelmetlen, az Istent szeretőknak lehetséges.

3. Milyen volt és milyen lehet az igehirdetést befogadó közösség?

Mit tesz az keresztről szóló igehirdetés befogadása? Nem feledhetjük, hogy az apostol nem "légüres térben" írja mindezeket Isten bölcsességéről és az általa hirdetett üzenetről a korinthusi gyülekezetnek. Ott indult, ahova a harmadik fejezet elején vissza is tér, tudniillik, hogy a gyülekezetben pártoskodás, rivalizálás van - ráadásul éppen az igehirdetőkhöz, a tanítókhoz való kapcsolódás mentén. Az egyik Pálhoz kötődik, a mások Apollóshoz, a harmadik Kéfáshoz, és így tovább. Ebben a helyzetben állítja az apostol eléjük - újra - a megfeszített Krisztust. Miért? Miért így próbálja egységre vezetni őket?

Azért, mert a pártoskodás, irigység és versengés semmi más, mint e világ bölcsessége. Éretlenség, kiskorúság a hitben. Akik lelkiek, azaz a Szentlélek által uraltak, tudják, hogy nem az emberi tényező a legfontosabb, hanem Isten ereje, amelyen hitük nyugszik. Amikor a korinthusiak vitatkoznak, széthúznak, akkor - az apostol szavaival - még kiskorúak, testiek, éretlenek. Lehet nagyon emberi módon viselkedni - és lehet érett, krisztusi, lelki módon. Lehet abszolút emberi módon viszonyulni az igehirdetéshez, az igehirdető személyéhez - és lehet érett, felnőtt, krisztusi módon. Az apostol nem rejti véka alá azt, ahogyan a korinthusiakat látja: *"nem szólhattam úgy hozzátok, mint lelki*

emberekhez, hanem csak úgy, mint testiekhez, mint Krisztusban kiskorúakhoz." Ez a mondat, ha a gazdagréti igehallgató gyülekezetre tekintek, bátorít engem. Hiszem, hogy szólhatok úgy hozzátok, beszélhetünk úgy erről együtt, mint akik nem kiskorúak, hanem lelkiek, felnőtt, érett gyülekezet vagyunk. Nem mindig, nem minden pillanatunkban... de nincsenek közöttünk pártok, viszálykodások, különböző vezetők mentén egymásnak feszülések. És ne is legyen!

Gyülekezetünk élete átmenetben, változásban van. Ráadásul ennek a változásnak egyik meghatározó része éppen a tanítók, az igehirdetők személyében történik. Ezért annyira fontos, hogy mint gyülekezet, igehirdetők és igehallgatók teljes alázattal és Isten iránti hódolattal öleljük magunkhoz a mai ige üzenetét. Krisztust várjuk, a megfeszítettet az igehirdetésben, nem személyeket, stílust, megszokott, bejáratott dolgokat. Lássuk meg, mennyire tehetetlenek vagyunk mindnyájan abban, hogy az Isten elrejtett bölcsessége megjelenjen közöttünk - igehirdetők és igehallgatók. Könyörögjünk a Lélekért, hogy tegyen bennünket lelkivé, olyan emberekké, akik Isten Lelke által vezetettek, olyan közösséggé, amelynek hite és egysége nem emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugszik. ÁMEN!

Lovas András